

Nr 114.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående nedsättning av saluvärdet vid vissa försäljningar av kronoegendom; given Stockholms slott den 10 februari 1933.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 10 februari 1933.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden UNDÉN, NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sköld, anför:

Efter därom av 1927 års riksdag lämnat medgivande (prop. nr 215, p. 31; R. skr. nr 327) förordnade Kungl. Maj:t den 27 juni 1927, att av kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Sjöryd nr 2 Olov Andersgård och $\frac{1}{2}$ mantal Sjöryd nr 3 Nils Gunnarsgård i Ås socken av Skaraborgs län skulle försäljas, bland annat, lägenheten Hörbäcken med en areal av 2.4135 hektar och med ett saluvärde av 1,800 kronor enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar.

Med skrivelse den 13 januari 1933 har domänstyrelsen underställt Kungl. Maj:ts prövning uppkommen fråga om nedsättning av köpeskillingen för nämnda lägenhet. Av handlingarna i ärendet inhämtas huvudsakligen följande.

I enlighet med förenämnda förordnande hembjöds lägenheten Hörbäcken ägaren av de å lägenheten varande byggnaderna J. F. Lindblom mot ett saluvärde av 1,800 kronor. Sedan Lindblom förklarat sig icke kunna reflektera på köp av lägenheten, utarrenderades densamma till honom för en tid av fem år räknat från den 14 mars 1928 mot en årlig avgäld av 100 kronor. Under arrendetiden har lägenheten ånyo hembjudits Lindblom till inköp, och har denne därvid förklarat, att han vore villig förvärva densamma, om saluvärdet nedsattes till lägenhetens nuvarande taxeringsvärde eller 1,200 kronor.

Domänintendenten har ansett de nuvarande konjunkturerna å jordbruksmarknaden motivera en sänkning av försäljningspriset till 1,500 kronor, mot vilket saluvärde lägenheten borde hembjudas innehavaren. Därest denne ej antog hembudet, borde lägenheten utarrenderas under ytterligare fem år.

Länsstyrelsen har tillstyrkt domänintendentens förslag rörande lägenhetens disposition.

Domänstyrelsen har anfört: På därom gjord förfrågan har Lindblom förklarat sig godtaga ett saluvärde av 1,500 kronor. Mot den föreslagna köpeskillingen hade styrelsen ej något att erinra. Vid försäljningen borde bestämmelserna i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. komma till tillämpning. Lägenheten borde såsom jordbruksegnahemslägenhet hembjudas innehavaren, förenämnde Lindblom, som jämte föräldrarna innehaft densamma i cirka 55 år.

Jag vill i detta sammanhang erinra om bestämmelserna i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m., i vad de avse saluvärdet samt nedsättning av detsamma.

Om domänstyrelsen finner egendom eller del därav böra försäljas, har styrelsen att föranstalta om värdering. Till grund för saluvärdets bestämmande bör läggas i orten gängse pris. Sedan värdering skett, åligger det domänstyrelsen att med eget utlåtande underställa frågan om egendomens försäljning Kungl. Maj:ts prövning. Försäljning kan ske antingen genom hembud till viss person eller genom infordrande av anbud under hand eller å offentlig auktion. Antages ej hembud, äger domänstyrelsen avgöra, huruvida egendomen skall utbjudas till salu eller disponeras på annat sätt. Utbjudes egendomen under hand, måste köpeskillingen uppgå till minst det åsatta saluvärdet. I annat fall ankommer det i sista hand på Kungl. Maj:t att bestämma, huruvida frågan om försäljning skall förfalla, om fortsatta försök med utbud under hand skola göras, eller om försäljningen skall ske å auktion. Högsta anbudet vid försäljning å offentlig auktion får antagas av länsstyrelsen, för så vitt det uppgår till saluvärdet, men skall eljest underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Vid försäljning av egendom, som jämlikt riksdagens bemyndigande får av Kungl. Maj:t försäljas utan riksdagens hörande, har Kungl. Maj:t medgivit nedsättning av saluvärdet såväl, och framför allt, då egendom sålts

å auktion, som, i vissa fall, då egendom upplåtits med hembuds rätt till viss person. Jämväl beträffande försäljningar, där frågan varit underställd riksdagen, har Kungl. Maj:t jämlikt 1929 års förordning, efter auktion, godkänt försäljning till lägre köpesumma än som motsvarar det åsatta saluvärdet. Om försäljningsfrågan varit underställd riksdagens prövning och fråga uppkommit att låta hembudsberättigad person få, fortfarande med hembuds rätt, förvärva egendomen till nedsatt saluvärde, har däremot ärendet ånyo underställts riksdagen (jfr exempelvis Kungl. Maj:ts proposition nr 65 till årets riksdag, punkterna 3 och 4).

Vad först angår frågan om nedsättning från 1,800 till 1,500 kronor av saluvärdet för lägenheten Hörbäcken, vilken avses att säljas med hembud till Lindblom, har jag intet att erinra mot det av domänstyrelsen härutinnan framlagda förslaget. *Departements-
chefen.*

Jämte det jag förordar, att framställning härom göres hos riksdagen, vill jag ifrågasätta, att Kungl. Maj:t av riksdagen begär bemyndigande att i förekommande fall pröva och avgöra uppkommande frågor om nedsättning av saluvärdet å fastighet, som skall försäljas med hembuds rätt eller under hand, även i det fall att ärendet varit underställt riksdagen. Det synes nämligen ligga i såväl köparens som kronans intresse att så snabbt som möjligt kunna erhålla en uppgörelse om köpeskillingen. Visserligen kan, där den hembudsberättigade eller anbudsgivaren ej anser sig kunna betala det åsatta saluvärdet, förordnande givas om egendomens utbudande å auktion, och därefter äger Kungl. Maj:t godtaga den köpeskillning, som — ej sällan understigande saluvärdet — därvid bjudes. Men detta förfaringssätt medför omgång och kostnader samt leder understundom till att annan person, än den som kanske sedan gammalt brukat lägenheten eller eljest finnes särskilt lämplig som köpare, förvärvar denna. Då det i vissa fall föreligger sådana omständigheter, att försäljningen helst bör ske till viss person, och verkställd utredning ådagalägger skäligheten av saluvärdets nedsättning, synes det mig följaktligen vara lämpligt, att dylika ärenden må kunna få avgöras av Kungl. Maj:t utan omgång och med undvikande av de ej oväsentliga kostnader för statsverket, som föranledas av framställning till riksdagen i dylika frågor, vilka i regel äro av ringa ekonomisk betydelse för det allmänna. Jag förutsätter självfallet, att nedsättning av saluvärdet icke kommer att medgivas i andra fall, än där fullgiltiga skäl för dylik åtgärd föreligga. Likaså utgår jag från, att Kungl. Maj:t, där fråga är om större försäljningsärende av mera affärsmessig natur och där försäljningen skall ske efter särskilda av riksdagen beslutade grunder, icke utan riksdagens hörande beslutar angående nedsättning av bestämt saluvärde. Det nu ifrågasatta bemyndigandet torde följaktligen böra avse allenast de fall, där hembud enligt 9, 10 eller 11 § förberörda förordning skall ske, samt sådana härmed likartade fall, som avse försäljning direkt

till viss namngiven brukare, ävensom försäljningar under hand enligt 13 eller 15 § förordningen. Det ifrågasatta bemyndigandet torde begränsas att avse försäljningar, vartill riksdagen före 1932 års utgång lämnat medgivande.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) medgiva, att lägenheten Hörbäcken under förutvarande kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Sjöryd nr 2 Olov Andersgården och $\frac{1}{2}$ mantal Sjöryd nr 3 Nils Gunnarsgården i Ås socken av Skaraborgs län må med ett till 1,500 kronor nedsatt saluvärde försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. med hembuds rätt jämlikt 9 § i förordningen för J. F. Lindblom och med tillträde för köpare räknat från den 14 mars 1933 samt under villkor i övrigt, att lägenheten upplåtes i befintligt skick och att, därest den av Ås m. fl. socknars elektriska distributionsförening u. p. a. jämlikt medgivande genom Kungl. Maj:ts resolution den 20 februari 1920 utförda elektriska anläggningen berör lägenheten, köparen skall vara skyldig respektera den distributionsföreningen medgivna rätten att hava elektriska ledningar framdragna över lägenheten;

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att, efter prövning av föreliggande omständigheter i vart fall och i enlighet med av mig tillstyrkta grunder, medgiva nedsättning av saluvärdet å kronoegendom, där försäljning skall ske med hembud eller under hand till viss köpare och försäljningsfrågan före 1932 års utgång varit underställd riksdagens prövning.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Hugo Nordlander.